

Taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelma

Taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelma

Valtioneuvoston periaatepäätös 16.5.2012

SISÄLLYS

1	LÄHTÖKOHDAT	5
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS SUOMEN NÄKÖKULMASTA	6
3	NYKYISEN TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMISTARPEET.....	8
4	TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	9
	Tavoite 1: Strateginen ja pitkäjänteinen ote	9
	Tavoite 2: Yhteistoimintaan pystyvä verkosto	10
	Tavoite 3: Asiakslähtöisyys	11
	Tavoite 4: Tasavertaisten toimintaedellytysten varmistaminen suhteessa kilpailijamaihin	12
	Tavoite 5: Kyky muutosten ennakointiin, uusien mahdollisuuksien kartoittamiseen ja hyödyntämiseen .	15
	Tavoite 6: Laaja ja tehokas vaikuttaminen	17

1 LÄHTÖKOHDAT

Kesäkuun 2011 hallitusohjelman mukaan **”Suomi pyrkii vaikuttamaan kansainväliseen talouskehitykseen tavoitteenaan maailmantalouden vakaa ja tasapainoinen kehitys sekä kauppa- ja talouspoliittisten etujemme edistäminen. Hallitus laatii hallinnonalojen rajat ylittävän Suomen taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelman. Ohjelman toimeenpanolla tuetaan työllisyyskehitystä Suomessa ja erityisesti pienten ja keski suurten yritysten kansainvälistymistä”**.

Hallitus asetti 22.8.2011 asiantuntijatyöryhmän tukemaan toimintaohjelman valmistelua sekä tekemään ohjelman toimialaan liittyviä ehdotuksia. Kone Oyj:n toimitusjohtaja Matti Alahuhdan puheenjohtolla toiminut työryhmä perehtyi laaja-alaisesti Suomen viennin ja kansainvälistymisen edistämistä (VKE) koskevaan järjestelmään sekä kuuli alan organisaatioita ja näiden asiakasryhmiä. Vertaismaiden kokemuksista etsittiin ideoita. Työryhmä luovutti raporttinsa 19.1.2012.

Työryhmän keskeinen johtopäätös oli, että Suomen taloudellisten ulkosuhteiden tehokas edistäminen edellyttää nykyisen toimintamallin uudistamista. Taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut oleellisesti sen jälkeen, kun VKE-toiminnan perusrakenteet luotiin. Järjestelmän on pystyttävä edistämään entistä laaja-alaisemmin kaikkea toimintaa, joka kasvattaa arvonlisää Suomessa ja tuo tätä kautta työtä ja hyvinvointia Suomeen. Toiminnan on myös oltava nykyistä strategisempaa ja pitkäjänteisempää. Muuttuvassa tilanteessa järjestelmän on kyettävä ennakoimaan toimintaympäristön muutoksia sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Koneiston on toimittava asiakaslähtöisesti ja yhtenäisesti, yhteisten tavoitteiden hyväksi. Vaikuttamisen kohdemarkkinoilla on oltava entistä monipuolisempaa.

Raportin mukaan tuloksellinen toiminta edellyttää kuuden tavoitteen toteutumista:

- 1) strateginen ja pitkäjänteinen ote;
- 2) yhteistoimintaan pystyvä koneisto;
- 3) asiakaslähtöisyys;
- 4) tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen suhteessa kilpailijamaihin;
- 5) kyky muutosten ennakointiin, uusien mahdollisuuksien kartoittamiseen ja hyödyntämiseen;
- 6) laaja ja tehokas vaikuttaminen.

Työryhmä esitti loppuraportissaan suosituksia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotetut toimenpiteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, jonka eri osa-alueet tukevat toisiaan. Keskeisenä ajatuksena on uusi verkostomainen toimintamalli – ”Taloudellisten ulkosuhteiden verkosto – Team Finland”. Taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelma on laadittu näiden tavoitteiden pohjalle yhteistyössä ulkoasiainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kesken tärkeimpiä sidosryhmiä ohjelman laatimisprosessin aikana kuullen.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS SUOMEN NÄKÖKULMASTA

Yritysten toimintaan vaikuttavat globaalitalouden kehityssuunnat ja toimintaympäristön muutos

Suomen asemaan globaalitaloudessa vaikuttaa kolme tärkeää kehityssuuntaa: uusi globaali tehtäväjako, talouden painopisteen siirtyminen kohti kehittyviä talouksia ja kansainvälisen yritystoiminnan muutos. Kaikki nämä suuntaukset vaikuttavat Suomen ja suomalaisyritysten kohtaamaan kilpailuun.

Kehittyvien maiden taloudet integroituvat yhä tiiviimmin muuhun maailmaan. Maat ovat jo muuttaneet hyödykkeiden tuottajista maailman suurimmiksi markkinoiksi yritysten välisessä liiketoiminnassa ja ovat nopeasti nousemassa maailman suurimmiksi kuluttajamarkkinoiksi sekä merkittäviksi kansainvälisiksi investoijiksi. Osaamispääoman kasvaessa kehittyvät taloudet kilpailevat perinteisten teollisuusmaiden kanssa myös innovaatiotoiminnassa.

Euroopan talous- ja velkakriisi pohjaa pitkäaikaisiin ja hitaasti korjautuviin rakenteellisiin ongelmiin. Suomi ei voi rakentaa kasvuaan yksin Euroopan sisämarkkinoiden varaan, vaan kasvua on haettava myös EU:n ulkopuolisista kehittyvistä maista. Aasian, Venäjän, latinalaisen Amerikan ja Afrikan merkitys kasvaa, Euroopan ja Yhdysvaltojen suhteellinen merkitys laskee. Euroopan merkitys erityisesti suomalaisten pk-yritysten laajana kotimarkkina-alueena säilyy silti tärkeänä.

Kehittyvillä markkinoilla valtion ja yritysten välinen suhde on tiivis ja talouspolitiikkaa toteutetaan valtion ohjauksessa. Näissä oloissa tasapuolisten kilpailuolosuhteiden ylläpitäminen edellyttää aktiivista toimintaa kaupan esteiden poistamiseksi ja sääntely-ympäristön ongelmien korjaamiseksi. Paine protektionismiin – joka voi olla myös peiteltyä, valtion sisäiseen sääntelyyn pohjautuvaa taloudellista nationalismia – on kasvanut ja säilyy lähivuodet merkittävänä riskinä.

Arvoketjujen globaali verkottuminen vaikuttaa oleellisesti yritysten kilpailukykyyn. Globalisaatio on pitkälti rikkonut entiset kansalliset klusterit alueiden ja maiden kilpaillessa yritystoiminnan sijoittumisesta. Ketjun eri prosessit ovat hajautuneet maailmalle ja samoin eri vaiheiden (raaka-aineet, perustuotanto, alihankinta, jakelu, huolto jne.) synnyttämä arvonlisä. Yritykset luovat yhä useammin lisäarvoa Suomeen siten, että ne hyödyntävät yrityksen muualla olevien osien osaamista. Tärkeää on, että yritykset sijoittavat pääkonttoritoimintansa Suomeen.

Uusissakin olosuhteissa on välttämätöntä kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa syntyy ja pysyy arvonlisää tuovaa työtä. Suomen on oltava houkutteleva ympäristö investoinneille ja korkean osaamisen työvoimalle. Kansainvälistä liiketoimintaa edistettäessä on viennin lisäksi entistä enemmän tuettava myös muita kansainvälistymisen muotoja. Tämä edellyttää sekä ajattelutavan muutosta että välineistön kehittämistä. Suomen kannalta erityisen tärkeää on pk-yritysten kansainvälisen toiminnan edistäminen sen kaikissa vaiheissa ja edellytysten luominen sille, että yritysten joukosta nousee uusia globaaleja menestyjiä.

Suomen on myös pystyttävä tarttumaan globaalilla tasolla vaikuttaviin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin kehityslinjoihin ja pyrittävä rakentamaan näiden varaan innovaatioita ja uutta yritystoimintaa. Palveluvaltaistuminen, digitalisoituminen, ilmastonmuutos, energian ja luonnonvarojen kestävä käyttö, kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen ovat esimerkkejä suuntauksista, jotka vaikuttavat lähivuosina syvästi yritystoimintaan ja jotka luovat mahdollisuuksia ekologisen ja sosiaalisen kestävyden ratkaisuja tarjoavalle liiketoiminnalle.

Monenkeskiset kauppaneuvottelut ovat osoittautuneet haasteellisiksi tilanteessa, jossa neuvoteltavien aiheiden kirjo on hyvin laaja ja jäsenkunnan eri ryhmien tavoitteet toisilleen vastakkaisia. Nousevien kehitysmaiden vaikutusvallan kasvu näkyy myös neuvotteluissa. Myös kauppapolitiikan sisältö on muuttunut. Tullitariffien lisäksi muiden kauppaa ja investointeja koskevien sääntöjen ja aiheiden merkitys on kasvanut. Neuvottelut uusista aiheista ovat kuitenkin osoittautuneet erittäin hankaliksi.

Perinteinen monenkeskinen kaupan vapauttaminen maailman kauppajärjestö WTO:n puitteissa on viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä pitkälti korvautunut kahdenvälisillä ja alueellisilla vapaakauppasopimuksilla. Kehityskulku on edelleen vahvistumassa ja mahdollistaa kahdenvälisen taloudellisen yhteistyön tiivistämisen, mutta haittaa kansainvälistyneiden arvoketjujen täysimääräistä hyödyntämistä.

Myönteistä EU:n käymissä neuvotteluissa on ollut se, että uudet vapaakauppa-sopimukset tukevat tavoitteita, jotka ovat kansainvälistyville suomalaisyrityksille keskeisiä. Paine näiden uusien sääntelymallien tuomiseksi WTO-neuvotteluihin lisääntyy vapaakauppasopimusten yleistyessä. WTO:n ulkopuolella neuvotellut vapaakauppasopimukset voivat parhaimmillaan toimia ikään kuin rakennuspalikoina, joiden kautta monenkeskistä järjestelmää uudistetaan.

Globaali väestön- ja talouskasvu vaikuttaa suoraan raaka-aineiden ja energian kysynnän kasvuun. Kun kilpailu luonnonvaroista ja energiasta kiihtyy, niiden strateginen merkitys korostuu. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävillä toimilla on vaikutuksensa tuotanto-olosuhteisiin ja ulkomaankauppaan. Ilmastonmuutos- ja ympäristöasiat nousevat yhä vahvemmin kauppapoliittiselle asialistalle, koska ilman monenkeskisesti sovittuja sääntöjä erilaisten kauppakiistojen todennäköisyys kasvaa. Samanaikaisesti ympäristöteknologiatuotteiden ja -ratkaisujen kysyntä on voimakkaasti lisääntynyt ja tarjoaa myös suomalaiselle alan erityisosaamiselle merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Köyhyyden vähentäminen luo uusia markkinoita ja vähentää toimintaympäristön epävakautta. Myös kuluttajat kiinnittävät aiempaa enemmän huomiota tuotteiden ja palvelujen tuotantotapaan sekä tuotannon ympäristövaikutuksiin. Yritykset reagoivat tähän omilla sertifiointijärjestelmillä ja yhteiskuntavastuupolitiikoilla. Ympäristön ja muiden yhteiskuntavastuun ulottuvuuksien merkitys yritystoiminnassa on vahvistunut ja niiden asianmukainen huomioiminen voi tuoda mukanaan myös merkittävää kilpailuetua.

3 NYKYISEN TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMISTARPEET

Suomen taloudellisten ulkosuhteiden sekä viennin ja kansainvälistymisen edistämisen (VKE) toimijakenttä on huomattavan laaja-alainen. Keskushallinnon tasolla palvelut keskittyvät työ- ja elinkeinoministeriöön sekä ulkoasiainministeriöön. TEM:llä on yleisvastuu yritysten kansainvälistymisen edistämisestä osana elinkeinopolitiikkaa. Innovaatio-, energia-, sisämarkkina-, kilpailu-, ja työllisyyspolitiikalla on yhtymäkohtia taloudellisiin ulkosuhteisiin. UM ja Suomen edustustoverkko tukevat työtä merkittävällä tavalla vaikuttamalla yritysten toimintaympäristöön kauppapolitiikan, julkisuusdiplomatian ja arvovalta- ja promootiopalvelujen avulla.

Erillisistä VKE-toimintaa ja yritysten kansainvälistymisen edistämistä harjoittavista organisaatioista TEM:n tulosohjauksessa toimivat mm. Finpro, ELY-keskukset, Finnvera, Tekes sekä osaksi Finproa siirrettävä Invest in Finland. Lisäksi TEM tukee budjettivaroin eräitä itsenäisiä yritysten kansainvälistymistä edistäviä organisaatioita (esim. Suomalais-venäläinen kauppakamari). UM:n ohjaamia kehityspoliittisia instrumentteja ovat Finnfund ja liikekumppanuusohjelma Finnpartnership. Esimerkin UM:n ja TEM:n yhteistyöstä tarjoaa puolestaan vuonna 2009 tehty sopimus edustustojen ja Finpron työnjaosta julkisten VKE-palvelujen tuottamisessa. Sopimuksen toteutumista seurataan TEM:n ja Finpron tuloskeskusteluissa, joissa UM on mukana.

Toiminnan tuloksellisuutta on kuitenkin vähentänyt VKE-toimijoiden yhteisen tavoitteenasettelun puute. "Team Finland" -raportti totesi ongelmien liittyvän yhtäältä organisaatiolähtöiseen, siiloutuneeseen toimintatapaan, toisaalta toiminnan liian kapeaan sisältöön. Kokonaisuuden kyky asettaa toiminnalleen tavoitteita ja prioriteetteja on raportin mukaan heikko. Eri toimijoiden työ on hajanaista eikä pohjaudu yhteisiin selkeisiin päämääriin. Järjestelmän kyky ennakoitiin, uusien mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja kumppanuuksien rakentamiseen on heikko. Valtiontalouden tilanteesta johtuen VKE-toimijoiden resursseihin ei ole odotettavissa merkittäviä lisäyksiä, mikä korostaa yhteistoiminnan parantamisen tarvetta entisestään.

Myös järjestelmän sirpaleisuus on tunnistettu ongelma, joka on nostettu päällimmäiseksi kehityskohdeksi sekä kotimaisissa että kansainvälisissä arvioinneissa. Yritysassiakkaiden näkökulmasta julkisia tukipalveluja on runsaasti, mutta palvelujen löytäminen on vaikeaa. Erityisen haastava tilanne on pienten ja keskisuurten yritysten näkökulmasta. Erityisesti alueellisten ja maakunnallisten paikallisen elinkeinoelämän tukemiseen tarkoitettujen palvelujen hahmottaminen kansallisten toimijoiden ja palvelujen rinnalla on niille hankalaa.

Toimintaympäristön muutokset ovat keskeisin toiminnan kehittämisen kannustin. Erityisesti muutokset yritysten arvoketjuajattelussa korostavat yritysten kaikkien kansainvälistymisen muotojen voimakkaampaa tukemista perinteisen vienninedistämisen rinnalla. Yritysten kansainvälistymisen alkuvaiheen tuen ohella tulisi nykyistä enemmän kiinnittää huomiota myös ulkomaille jo etabloituneille tai toimintaansa laajentaville yrityksille tarjottaviin palveluihin. Yritysten ongelmien ratkaisemisen ohella tulee kehittää järjestelmän kykyä poliittisten riskien sekä uusien liiketoimintamahdollisuuksien ennakoitiin.

Ympäriävän maailman muutokset edellyttävät myös toiminnan strategisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Vain näin toimien kyetään täysimääräisesti hyödyntämään sekä Suomen omia vahvuuksia että maailmantalouden suurten kehityslinjojen avaamia mahdollisuuksia vientimme ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi sekä kansainvälisten investointien saamiseksi Suomeen.

4 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Tavoite 1: Strateginen ja pitkäjänteinen ote

Maailmantalouden muutokset ovat olleet nopeita ja keskeisten suuntausten odotetaan jatkuvan. Globaalitalouden kehitys vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan koko laajuudessaan, jolloin eri hallinnonalojen yhtenäinen toiminta ja prioriteettien asettaminen on välttämätöntä. Myös Suomen taloudellisten ulkosuhteiden on pohjaututtava yhteiseen, kaikki hallinnonalat kattavaan strategiseen ohjaukseen.

Toimenpiteet: Yhteinen strateginen ohjaus

- Luodaan taloudellisia ulkosuhteita, vienninedistämistä, ulkomaisia investointeja ja kansainvälistymistä koskeville toiminnoille yhteinen strateginen ohjaus. Perustetaan strategiaa luova elin – **Team Finland -ohjausryhmä** – jonka tehtävänä on laatia ja ylläpitää jatkuvasti päivittyvää strategiaa sekä ehdottaa toimenpiteitä strategian toimeenpanemiseksi.
- Strategiatyön painopisteet voivat olla temaattisia, alueellisia tai näiden yhdistelmiä, kuten esimerkiksi ympäristöliiketoiminnan ottaminen erityishuomion kohteeksi ohjelman toteutuksessa, ja niiden tulee ulottua selvästi hallitusohjelmaa yksityiskohdaisemmalle tasolle ja pidemmälle aikajänteelle. Ohjausryhmä asettaa toiminnalle tavoitteita, esittää keinoja ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Sen tehtäviin kuuluu myös Team Finland -toimintamallin jatkuva kehittäminen.
- Ryhmä on pääministerin nimittämä ja toimii pääministerin alaisuudessa. Tavoitteena on pienehkö ryhmä, jonka jäsenistöllä on taloudellisten ulkosuhteiden kannalta laaja-alaista ja monipuolista asiantuntemusta. Hallituskauden ajaksi nimitettävän ryhmän tulee olla luonteeltaan asiantuntemukseen pohjautuva ja riippumaton.
- Strategia päivitetään vuosittain loppuvuodesta ja sen toteutumista seurataan vuoden puolivälissä toteutettavalla arvioinnilla. Näin strategiastyöstä saadaan välineitä myös valtion syksyiseen budjettikeskusteluun sekä ministeriöiden ja niiden ohjauksessa olevien organisaatioiden välisiin tulosneuvotteluihin ja kyetään sovittamaan taloudellisten ulkosuhteiden ohjelma muihin virastojen toteutettavaksi annettuihin tehtäviin. Strategiatyössä pyritään mahdollisimman suureen avoimuuteen, ja ohjausryhmän ehdotukset ovat julkisia.
- Taloudellisia ulkosuhteita edistävä maakuvatyö kytetään integroiduksi osaksi ao. ohjelmaa. Strategian vuosittaisessa päivityksessä otetaan huomioon myös maakuviaviestinnän prioriteetit ja tärkeimmät hankkeet.
- Pääministeriä ja ohjausryhmää avustamaan perustetaan kevyt, muutamasta virkamiehestä koostuva sihteeristö valtioneuvoston kansliaan. Sihteeristön tehtävänä on tuottaa aineksia strategian valmisteluun sekä strategian toteuttamisen edellyttämän osaamisen kehittämiseen, yhteydenpito strategian kannalta keskeisiin sidosryhmiin (eri VKE-toimijat, elinkeinoelämän organisaatiot, etu- ja kansalaisjärjestöt,

SITRA, akateeminen ja tutkijamaailma ym.) sekä yhteistoimintaverkoston koordinoiti. Sihteeristöä tukevat verkostomaisesti UM:n, TEM:n ym. ministeriöiden TU-toimintaohjelman toimeenpanoon osallistuvat virkamiehet.

Tavoite 2: Yhteistoimintaan pystyvä verkosto

Yhteisen strategian toimeenpano vaatii sekä Suomessa että ulkomailla strategian toteuttamiseen käytännön tasolla kykenevän toimintamallin. Omaan organisaatioon keskittyvästä asenteesta ja reiviirien puolustamisesta on päästävä eroon. Järjestely tulee toteuttaa ministeriöiden nykyisten budjet-tiraamien puitteissa ja olemassa olevien resurssien tehokkaammalla hyödyntämisellä.

Toimenpiteet: Team Finland -verkosto

- Suomen toiminta taloudellisissa ulkosuhteissa ja taloudellisten etujen ajamisessa rakennetaan Team Finland -verkoston varaan. Ydinajatuksena on sekä kotimaassa että ulkomailla toimiva verkostomainen rakenne, jossa eri toimijoille on luotu sekä yhteinen strateginen ohjaus että tehokkaat kannusteet yhteisen strategian toimeenpanoon. Verkoston toteutuksessa sovelletaan ministeriöiden kansliapäälliköiden ulkomaantoimintojen koordinoitiryhmän (UM, TEM, OKM) johdolla laaditun, kesäkuun 2011 hallitusohjelmaan perustuvan selvityksen periaatteita.
- Kotimaassa ministeriöt varaavat toimintamenoistaan tarvittavat resurssit *Team Finland* -verkoston toimintaan ja raportoivat verkoston ohjausryhmälle vuosittain strategian toteutuksesta omilla toimintaloikoillaan. Strategian toimeenpanoon pyritään luomaan kannusteet sekä organisaatioiden että yksittäisten työntekijöiden tasolla (ml. organisaatioiden ja yksiköiden toimintamäärärahojen sitominen verkoston tulostavoitteiden saavuttamiseen, urakehitys, työntekijöiden palkitseminen). Verkostoon luodaan mekanismit yhteiseen asiakkuuksien hallintaan ja viestintään.
- Ulkoasiainhallinnon ja muiden Suomi-toimijoiden yhteisiä tilaratkaisuja tuetaan silloin, kun tämä on toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaista.
- Edustustojen päälliköiden tehtävänä on koota asemamaan *Team Finland* -toimijoiden verkosto ja toimia sen puheenjohtajana. Myös muut mallit ovat mahdollisia, jos se on paikallisista olosuhteista johtuen järkevää. Keskeisin osa verkoston työtä on *Team Finland* -ohjausryhmän laatiman strategian toimeenpano sekä sen soveltaminen paikallisiin olosuhteisiin. *Team Finland* -toiminnasta tehdään systemaattista ja se ulotetaan kaikkiin Suomen ulkomaanedustustoihin vastuualueillaan.
- Laaditaan edustuston, Finpron sekä kulttuuri- ja tiedeinstituuttien yhteiset, käytännön yhteistyön kattavat vuositason toimintaohjelmat, paikalliset olosuhteet huomioiden. Ohjelmissa määritellään esimerkiksi vuositasolla yhteiset tavoitteet ja perusviestit, hahmotetaan yhteisen toiminnan ja vaikuttamisten kohderyhmät sekä konkreettiset hankkeet. Yhteistoiminnan lähtökohtana on, että se palvelee kaikkien osapuolten etua, lisää suunnitelmallisuutta ja takaa toiminnan pitkäjänteisyyden.
- Vahvistetaan Suomi-toimijoiden yhteistyöpuitteita kytkemällä yhteistyöohjelmat osaksi organisaatioiden vuosisuunnittelua. Missä tarkoituksenmukaista, nykyisistä kahdenvälisistä yhteistyösopimuksista siirrytään edustustojen, Finpron sekä kulttuu-

ri- ja tiedeinstituuttien yhteisiin sopimuksiin, joihin myös yhteistyöohjelmat kytetään.

- Kansliapäälliköiden ulkomaantoimintojen koordinoitiryhmä valvoo ja tarvittaessa ohjaa *Team Finland* -verkoston toimintaa edustustoissa, ml. yhteisten toimintasuunnitelmien laatimista yhteistyön pohjaksi.

Tavoite 3: Asiakslähtöisyys

Uuden toimintamallin asiakslähtöisyys on *Team Finland* -verkoston keskeinen haaste. Asiakkaista on huolehdittava pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti. Organisaation on palveltava yritystä ilman, että sen tarvitsee jäljittää jokaista palvelua erikseen. Toimintamallin on vastattava erikokoisten, eri toimialoilla ja kansainvälistymisen eri vaiheissa olevien suomalaisten sekä Suomeen investoivien yritysten tarpeisiin. Koko toimijakentän osaamistasoa on parannettava ja palvelutasoa nostettava. Myös palvelujen tuotteistamista on tarvittaessa kehitettävä.

Team Finland -konseptin keskeisiä tavoitteita on tarjota yritykselle yhden kontaktin kautta paitsi ohjaus eri palvelujen pariin, myös asiantuntevaa opastusta palvelujen sisällöstä. Tarkoituksena ei ole luoda uutta asiakaspalveluorganisaatiota, vaan uudistusten tulee perustua nykytoimijoiden tehokkaampaan yhteistoimintaan. Verkoston toimivuuden kannalta kaikkien siihen kuuluvien organisaatioiden työntekijöiden osaamista on vahvistettava niin Suomessa kuin ulkomailla.

Toimenpiteet: Palvelukonseptin muokkaaminen ja osaamisen vahvistaminen

- Suomen ulkomaanedustustoihin nimetään *Team Finland* -kontaktihenkilöt ja maa-kohtaisten tiimien koordinaattorit – useimmissa tapauksissa UM:n virkamiehiä – joilla on tehtävään soveltuva koulutus ja kokemus. Koordinaattorit pitävät huolen siitä, että asiakasta palvellaan yhtenä tiiminä ja että yritysten käyttöön saadaan verkostoon kumuloitua maaosaaminen. Verkostot kootaan maittain, erityisesti taloudelliselta merkitykseltään kasvavissa maissa.
- Toimivan palvelukonseptin rakentaminen edellyttää edustustojen resurssien ohjaimista toimintaohjelmaa tukevalla tavalla. Hallitusohjelman tavoite eri ministeriöiden nykyisten henkilöresurssien ohjaisesta Suomen ulkomaanedustustoihin tulee myös pystyä hyödyntämään.
- Maailmantalouden murros ja talouskysymysten nousu kansainvälisen politiikan keskiöön korostavat ulkoasiainhallinnon kasvavaa vastuuta kaupallisten etujemme puolustamisessa ja Suomen talouden kasvuedellytysten turvaamisessa. Talouspoliittista ja vientikoulutusta ulkoministeriössä tehostetaan.
- Kotimaassa TEM:n Kasvuväylä-hanke tarjoaa hyvän toimintamallin asiakaspalvelun kehittämiseksi. Hanke on toteutettava siten, että se tarjoaa yrityksille helpon pääsyn kaikkiin julkisiin VKE-organisaatioiden palveluihin, ml. rahoitus-, konsultointi- ja tukipalvelut. Kasvuväylä-palveluun ilmoittautuneille yrityksille nimetään oma luotsi, joka toimii yrityksen kontaktihenkilönä kaikkiin julkisiin palveluihin. Tavoitteena on palvella erityisesti lupaavimpia kansainvälistymällä kasvua hakevia yrityksiä. Yritykset ohjataan niille parhaiten soveltuvien palveluiden äärelle riippumatta siitä, mihin organisaatioon yritys on ensimmäiseksi yhteydessä.

- Suomalaisyriyten markkinoillepääsyn edistämiseen suunnattuja viranomaispalveluja kehitetään luomalla ja vakiinnuttamalla toimintamalli, jonka mukaisesti eri kansalliset toimijat, kuten UM, TEM, ELY-keskukset ja edustustoverkko kehittävät dialogiaan suomalaisyriyten kanssa näiden ulkomaankauppaan liittyvistä tavoitteista. Yksityisen ja kolmannen sektorin sidosryhmien, ml. kansalaisjärjestöt, kuulemista sekä osallistamista kauppapoliittiseen päätöksentekoon ja toimeenpanoon kehitetään.
- *Team Finland* -verkoston osapuolet vaihtavat keskenään tietoa yriyten tavoitteista ja jakavat yriyksille tietoa ulkomaisen regulaatioympäristön yriystoimintaan vaikuttavista muutoksista. Viranomaisyhteistyön ja asiakaspalvelun parantamiseksi perustetaan kaikkien relevanttien viranomaistoimijoiden yhteinen tietokanta, joka sisältää tiedot yriyten ongelmista ja toimenpiteistä niiden poistamiseksi.
- Kotimaan työskentelyssä kehitetään erityisesti ELY-keskusten valmiuksia kerätä ja levittää tietoa sekä käydä vuoropuhelua yriyten kansainvälisen toiminnan kannalta keskeisistä kysymyksistä. ELY-keskukset sekä Finpron, Finnveran ja Tekesin kotimaanverkostot ohjaavat omien palvelujensa ohella yriyksii myös muiden palveluntarjoajien taholle. Kaikki yriytsrajapinnassa toimivat organisaatiot ohjaavat huomiota vaativat tapaukset TEM:n ja UM:n asiantuntijoiden käsiteltäviksi.
- Koko verkoston osaamisen vahvistamiseksi luodaan Suomeen erillinen alan täydennyskoulutus, yhteistyössä yliopistojen kanssa. Koulutus kattaa kansainväliseen talouteen, kauppapolitiikkaan ja yriyten kansainvälistymiseen liittyviä kysymyksiä. Osaamista vahvistetaan myös lisäämällä henkilöstön liikkuvuutta valtionhallinnon ja yksityisen sektorin välillä sekä eri ministeriöiden ja Suomen ulkomaanedustustojen välillä. Liikkuvuutta tuetaan vaihtojärjestelyin sekä tehtäväkiertoon kannustavan henkilöstöpolitiikan avulla. Taloudellisiin ulkosuhteisiin liittyvien kysymysten kasvava merkitys otetaan huomioon uuden henkilöstön rekrytoinnissa.

Tavoite 4: Tasavertaisten toimintaedellytysten varmistaminen suhteessa kilpailijamaihin

Kilpailukyky syntyy yriyksissä, mutta tätä voidaan tukea julkisin toimin kannustamalla sekä jakamalla riskejä. On tärkeää taata yriyksillemme vähintään yhtä hyvät toimintaedellytykset kuin kilpailijamailamme. Toimintaedellytyksille luo vahvan perustan, että Suomea kehitetään pohjoismaisena hyvinvointivaltiona ja yhteiskuntana, joka kantaa vastuunsa paitsi omista kansalaisistaan, myös kansainvälisesti. Vastuullisen yrittäjyyden tukeminen luo suomalaisille yriyksille ylimääräisen kilpailuvaltin.

Tavoitteena on jatkaa kaupan vapauttamista, kehittää kaupan ja investointien normistoja sekä edistää suomalaisten yriyten kansainvälistymistä. Näihin tavoitteisiin pyritään aktiivisella vaikuttamisella EU:n yhteiseen kauppapolitiikkaan ja sisämarkkinoiden kehittymiseen, VKE-toiminnalla sekä huolehtimalla kilpailukykyisestä vientirahoituksesta suomalaisyriyksille. Kotimaisia tekijöitä ovat koulutus-, tutkimus- ja innovaatiojärjestelmä, verotus ja osaavan työvoiman saatavuus. Myös logistiikan mahdollisimman häiriötön ja ennakoitava toiminta on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää.

Perinteinen kauppapolitiikka on perustunut vientiedellytysten vastavuoroiseen edistämiseen kaupan vapauttamisen kautta. Hajautettujen valmistusketjujen ja kansainvälisen työnjaon maailmassa tämä

lähestymistapa ei riitä. Esimerkiksi tuotantopanosten mahdollisimman edullinen ja häiriötön saatavuus on elinehto tuotannon jatkuvuudelle ja logistiselle sujuvuudelle. Suomen kaltaiselle maalle, jolla on kaikki edellytykset korkean arvonlisän tuotannolliselle toiminnalle ja jonka on haettava taloudellista kasvua yritysten kansainvälistymisen tuottaman lisäarvon kautta, myös investointien vapauttaminen on erityisen tärkeää.

Suomen on hyödynnettävä maksimaalisesti EU:n yhteisen kauppapolitiikan antamia mahdollisuuksia. Monenkeskiset järjestelyt ovat jatkossakin Suomen ensisijainen tavoite. Koska kattava kokonaisratkaisu WTO:n puitteissa ei ole näköpiirissä, Suomi panostaa lähivuosina EU:n kahdenvälisiin tai alueellisiin vapaakauppasopimusneuvotteluihin. Tavoitteena on, että EU neuvottelee sopimuksia Suomelle taloudellisesti keskeisten maiden ja alueiden kanssa ja tukee samalla selkeästi WTO-sääntöjen kanssa yhdenmukaisia ratkaisuja. Keskeisissä teemoissa hyödynnetään tarvittaessa useammanvälisiä (plurilateraalisia) sopimusjärjestelyjä.

Pitkän aikavälin tavoitteena on kaikkien teollisuustuotteiden tullien poistaminen. Viennin edistämisen ohella Suomen teollisuudelle on turvattava raaka-aineiden ja puolivalmisteiden (ml. komponentit) sekä energian esteetön saatavuus kilpailukykyiseen hintaan, mahdollisimman kestävällä ja vastuullisella tavalla tuotettuina. Kaupanesteiden syntyä on ehkäistävä ja pyrittävä sääntelyjärjestelmien avoimuuteen ja tasapuolisuuteen. Teknisiä määräyksiä ja standardeja on harmonisoitava kansainvälisellä tasolla. Maataloustuotteissa tavoitellaan tuontisuojan alentamista ja kauppaa vääristävän tuen vähentämistä tuotannon perusedellytykset Suomessa turvaten.

Tuotantosektorien erityispiirteistä johtuen horisontaalisia kauppapoliittisia ratkaisuja on tuettava myös sektorikohtaisilla. Toiminnan tulee perustua analyysiin siitä, millä sektoreilla ja miten kaupan vapauttaminen parhaiten tukee suomalaista kilpailukykyä. Tavoitteena on myös lisätä palveluiden kaupan vapauttamista sekä edistää palveluvientiä. Huomiota kiinnitetään internet-palvelujen ja internetin hallinnon sekä alaa koskevien sääntöjen kehittämiseen. Henkisen omaisuuden suojan tehokas täytäntöönpano tulee taata erityisesti Suomen kannalta tärkeillä kehittyvillä markkinoilla.

Investointien markkinoillepääsyä pyritään parantamaan viime kädessä monenkeskisen investointisopimuksen kautta. Julkisten hankintojen läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään ja avaamaan kilpailulle. Luovan talouden toimintaedellytyksiä vahvistetaan tehostamalla tuoteväyrennösten tunnistamista ja estämällä niiden markkinoillepääsyä. Kehitysmaiden integroitumista maailmankauppaan ja kansainväliseen kauppajärjestelmään tuetaan erilaisin kauppapoliittisin toimin sekä kauppaa tukevan kehitysyhteistyön keinoin (Aid for Trade), ja edistetään kauppaa- ja kehityspolitiikan johdonmukaisuutta.

Ilmastomuutoksen torjuminen on nostanut ympäristöliiketoiminnan yhdeksi nopeimmin kasvavista toimialoista. Cleantech-tuotteiden ja -palveluiden kysynnän kasvu lisää vientimahdollisuuksia myös Suomelle, jolla on merkittävää alan erityisosaamista. Suomen on tärkeää tukea alan mahdollisimman laajaa vapauttamista sekä edistää sen vientiä.

Julkista sääntelyä täydentävät vapaaehtoiset toimet, kuten yritysten yhteiskuntavastuualoitteet ja tuotannon ympäristövaikutuksia tai työelämän standardeja koskevat merkkijärjestelmät. Tavoitteena on lisätä näitä koskevaa dialogia ja edistää yritysvastuualoitteita, kuitenkin varmistaen, ettei näistä muodostu kauppaa tarpeettomasti rajoittavia.

Tasavertaisten toimintaedellytysten varmistaminen edellyttää koko taloudellisten ulkosuhteiden järjestelmän riittävää ja oikein suunnattua resursointia suhteessa kilpailijamaiden vastaaviin. Tämä

koskee toiminnan kaikkia osa-alueita, mukaan lukien neuvonta- ja konsultointipalvelut, viennin ja kansainvälistymisen rahoitus ja tuki sekä Suomeen suuntautuvien investointien edistäminen.

Vientiteollisuudella tulee olla käytettävissään toimiva viennin rahoituksen järjestelmä. Finnvera on ottamassa käyttöön uuden rahoitusmallin, jonka ansiosta suomalaiset pääomahyödykkeiden viejät voivat kilpailla globaaleilla markkinoilla tilauksista kilpailukykyisin rahoitusehdoin. Järjestelmän riskinottomahdollisuuksia lisätään elinkeinopoliittisesti erityisen tärkeissä kaupallisissa hankkeissa. Erikseen selvitetään mahdollisuus viennin jälleenrahoitustakuun käyttöönottoon. Erityisen tärkeää on vastata kansainvälistymisen alkuvaiheessa olevien yritysten rahoitustarpeisiin.

Toimenpiteet: Kauppapolitiikka, viennin ja kansainvälistymisen edistäminen ja sen rahoitus, palveluntarjoajien resursointi

Kauppapolitiikka:

- Edistetään Suomen kauppapoliittisia tavoitteita Euroopan unionin kautta varmistaen, että ne heijastuvat EU:n neuvottelutavoitteissa WTO:ssa sekä EU:n kahdenvälisissä tai alueellisissa vapaakauppasopimusneuvotteluissa. Tehostetaan kauppapoliittisten tavoitteiden ajamista kolmansien maiden kanssa EU:n yhteisen kauppapolitiikan puitteissa.
- Huolehditaan siitä, että kauppapolitiikkaa koskevan säädösvalmistelun henkilöresurssit ovat määrällisesti ja laadullisesti riittävät.

Viennin ja yritysten kansainvälistämisen edistäminen:

- Team Finland -verkoston toiminnassa korostetaan kansainvälistymällä kasvua tavoittelevien pienten ja keskisuurten yritysten palvelemisen ensisijaisuutta.
- Kannustetaan valtioneuvoston jäseniä osallistumaan viennin ja kansainvälistymisen tukemiseen Team Finland -ohjausryhmän valitsemien prioriteettien puitteissa ja VKE-organisaatioiden tukiessa mm. ottamalla yritysvaltuuskuntia mukaan tähän soveltuville matkoilleen.
- Yritysten kanssa asioivien henkilöiden osaamista ja ammattitaitoa kehitetään koko palveluverkostossa korostaen aktiivista palvelukulttuuria, joustavuutta ja yhteistyötä. Yritysten tietoisuutta palveluista lisätään ja toiminnan tuloksellisuuden seuranta tehostetaan.

Viennin ja kansainvälistymisen rahoitus, vientitakuut:

- Ohjataan Finnveran toimintaa siten, että sen rahoitusta voidaan kohdentaa aiempaa enemmän pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseen.
- Selvitetään Finnveran mahdollisuudet luottovakuuttaa pieniä vientikauppoja EU- ja OECD-maihin ("markkinoitavan riskin maat").

Palveluntarjoajien resursointi:

- Taloudellisten ulkosuhteiden järjestelmää sekä sen osana viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämistoimintoja kehitetään lähtökohtaisesti olemassa olevien resurssien, määrärahojen ja henkilökapasiteetin pohjalta.
- Resurssit pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla ja mahdollisuuksien mukaan panostamaan lisää uusiin hankkeisiin ja toimintamuotoihin, joissa nähdään potentiaalia kasvavan kansainvälisen liiketoiminnan luomiseksi.
- Kilpailijamaiden panostuksia seurataan ja tavoitteena pidetään tasavertaisten toimintaedellytysten varmistamista suomalaisille yrityksille.

Tavoite 5: Kyky muutosten ennakointiin, uusien mahdollisuuksien kartoittamiseen ja hyödyntämiseen

Maailmantalouden nopeat muutokset edellyttävät koneistolta ennakoivaa ja eteenpäin katsovaa toimintatapaa. On kyettävä uusien mahdollisuuksien ja riskien kartoittamiseen, kumppanuuksien hahmottamiseen sekä oleellisen tiedon välittämiseen verkoston eri toimijoille. Toimintamallin on myös tuettava suomalaisyritysten yhteistyötä maailman megatrendien avaamien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Julkisen sektorin, yritysten ja yliopistojen yhteistyön on oltava entistä tiiviimpää. Yrityskentän sisäistä tietoa on hyödynnettävä tehokkaammin ja saatava suurten, jo globaalien yritysten kokemukset tukemaan myös pienten ja keskisuurten, rohkeasti aidoiksi globaaleiksi toimijoiksi pyrkivien yritysten kansainvälistymistä.

Uusien markkina-alueiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamiseen tähtäävä ennakointityö auttaa yrityksiä hyödyntämään maailmantalouden muutoksia ja löytämään niistä pohjaa uudelle, koko kansantaloutta hyödyttävälle liiketoiminnalle. Muutosten havainnoinnin tulee olla systemaattista ja pitkäjänteistä ja sen hyödyntäminen edellyttää tiiviistä yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kesken.

FinNode -verkosto on esimerkki toimintatavasta, jolla on kyetty tiivistämään kansallisten julkisrahoitteisten organisaatioiden yhteistoimintaa. Verkosto on onnistunut erityisesti tehtävässään tunnistaa innovaatiotoimintaan liittyviä uusia ilmiöitä kaikissa viidessä FinNode-maassa. FinNoden ohjausmallin kaikki yhdeksän yhteistyökumppania kattavan ohjausryhmän ja neljä perusjäsentä, TEM:n, UM:n Tekesin ja Finpron kattavan työvaliokunnan kautta on osoittanut tehokkaaksi välineeksi tämän keskeisen Team Finland -elementin ohjaamisessa.

Kehityspolitiikka voi toimia myös välineenä suomalaisten yritysten etabloitumisessa vielä kehittymättömille markkinoille. Hallitusohjelman mukaan kehityspolitiikassa hyödynnetään Suomen vahvuudet koulutuksessa, terveyden edistämisessä, viestintä- ja ympäristöteknologiassa sekä hyvässä hallinnossa. Kehityspoliittisen toimenpideohjelman mukaan kehityspolitiikan painopisteissä toimintaa kohdennetaan myös suomalaisen osaamisen ja vahvuuksien perusteella. Käytännössä nämä näkökulmat huomioidaan kaikessa Suomen rahoittamassa kehitysyhteistyössä, mutta etenkin kahdenvälisessä yhteistyössä sekä temaattisessa/alueellisessa yhteistyössä. Ne tarjoavat siten runsaasti mahdolli-

suuksia myös suomalaisille yrityksille ja muille toimijoille, vaikka kehityspoliittiset tavoitteet ovatkin aina mukana. Finnfund ja Finnpartnership ovat keskeisimmät investointeja ja liiketoimintaa kehityksessä tukevat välineet siinä tarkoituksessa.

Toimenpiteet: Systemaattinen ennakoitintyö, ulkomaiseen sääntely-ympäristöön vaikuttaminen, yksityisen ja julkisen sektorin sekä yliopistojen yhteistyön tiivistäminen, kehitysyhteistyö

Ennakoitintyö:

- Rakennetaan *Team Finland* -verkostoon systemaattiset ennakoitintyöhön ja muutossignaalien havainnointiin ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamiseen liittyvät mekanismit, hyödyntäen FinNode-ennakoitintyöyhteistyössä saatuja kokemuksia.
- Jatketaan UM:n ja Tekesin ennakoitintilottia toimintaan jo osallistuvien edustustojen osalta. Laajennetaan toimintaa tarvittaessa asteittain Tekesin kanssa sovittuihin ennakoitintilottien tuketuihin.
- Laajennetaan ennakoitintyötä edustustojen ja Finpron toteuttaman uusien markkina-alueiden ja liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamisen sekä regulaatioympäristön analyysin lisäksi poliittisten riskien arviointiin. Kehitetään järjestelmät, joilla ennakoitintyön tulokset saadaan entistä tehokkaammin yrityskehityksen hyödynnettäväksi. Tämä koskee erityisesti myös edustustoverkon tuottamaa, poliittisiin riskeihin liittyvä raportointia.
- Suomalaisyriyten ongelmien poistamisessa ja regulaatioympäristön muutosten seuraamisessa hyödynnetään aktiivisesti EU-yhteistyötä mm. tehostamalla edustustojen kaupallis-taloudellisista asioista vastaavien virkamiesten osallistumista kohdemaissa kokoontuvien EU:n markkinoillepääsytiimien toimintaan.
- Tehostetaan talouden eri osa-alueet horisontaalisesti kattavan OECD:n komiteatyön hyödyntämistä ennakoitintyössä.
- Annetaan *Team Finland* -henkilöstölle ennakoitintyötoiminnan edellyttämää koulutusta sekä laaditaan yhtenäiset toimintamallit niin regulaatioympäristön seuraamista, ennakoitintyötä kuin kaupanesteitä koskevien tapausten käsittelyä varten.
- Kehitetään FinNode-yhteistyötä yhtenä *Team Finland* -yhteistyön muotona. Varmistetaan, että kaikkien FinNode-osakkaiden panokset yhteistyöhön ovat riittävät. Harkitaan myönteisesti mahdollisia uusia avauksia uusissa FinNode-kohdemaissa.

Kehitysyhteistyömäärärahojen suuntaaminen:

- Suunnataan kehitysyhteistyömäärärahoja aiempaa vahvemmin erityisesti vähiten kehittyneisiin maihin sekä seitsemään Suomen pitkäaikaiseen yhteistyömaahan. Näistä maista viisi sijaitsee Afrikassa ja kaksi Aasiassa. Näillä mailla on potentiaalia olla tulevia voimakkaasti kehittyviä talouksia ("emerging markets") ja suomalaisten toiminta näissä maissa kehitysyhteistyön eri muodoilla luo erinomaista pohjaa vah-

vistaa ja kehittää myös kaupallis-taloudellisia suhteita. Toiminta tukee myös Finpron viimeaikaista panostusta erityisesti Afrikkaan.

- Niin kahdenvälisessä kuin monenvälisessä kehitysrahoituksessa huomioidaan myös Suomen vahvuusalueita. Näin luodaan mahdollisuuksia suomalaisasiantuntemuksen käyttöön etenkin kv. rahoituslaitosten rahoittamissa hankkeissa ja ohjelmissa.
- Perustetaan keskustelufoorumi, jossa UM:n ja yksityissektorin kesken voidaan vahvistaa vuoropuhelua kehityspolitiikan ja liiketoiminnan yhtymäkohdista ja mahdollisuuksista yhteistyöhön, ml. julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista, suomalaisosaamisen hyödyntämisestä kehitysyhteistyössä sekä kehitysyhteistyövarojen suuntaamisesta.
- Vahvistetaan Finnfundin rahoitusta ja Finnfundin erityisriskirahoitustoimintaa. Tämän avulla suomalaisyritysten mahdollisuudet osallistua aiempaa riskipitoisempiin investointihankkeisiin etenkin köyhemmissä kehitysmaissa paranevat.
- Korkotukijärjestelmän osalta kehitetään, yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa, korvaavia kehityspoliittisia tavoitteita edistäviä ja muuta kehityspoliittista keinovalikoimaa täydentäviä yhteistyömuotoja. Tavoitteena on erityisesti vähiten kehittyneiden maiden sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen avustaminen Suomen yrityskehittämisen tuella.
- Liikekumppanuusohjelma Finnpartnershipin toimintaa kehitetään silmällä pitäen sen jatkamista nykyvaiheen jälkeenkin.

Tavoite 6: Laaja ja tehokas vaikuttaminen

Kauppapolitiikan avulla on perinteisesti pyritty parantamaan yritysten markkinoillepääsyä tai vaikuttamaan erilaisiin kaupan ja investointien esteisiin. Kohteena ovat yleensä eri maiden viranomaiset. Uudessa tilanteessa vaikuttamisen on oltava nykyistä huomattavasti laaja-alaisempaa. Toiminnalla ei edistetä pelkästään yritysten etenemistä kansainvälisillä markkinoilla, vaan laajasti innovaatio-, osaamis- ja investointivirtojen siirtymistä Suomeen ja Suomi-liitännäisiin kohteisiin. Ollakseen tässä tehokasta vaikuttamisen on ulotuttava entistä laajempiin kohderyhmiin – esimerkiksi kohdemaiden yrityksiin, kuluttajiin ja mediaan.

Ulkomaisten investointien edistäminen on tähän saakka ollut lähes yksinomaan Invest in Finland säätiön toiminnan varassa. Invest in Finlandin toimintoja ollaan yhdistämässä Finpron tavoitteena hyödyntää Finpron globaalia vientikeskusverkostoa uusien investointiaihoiden tunnistamisessa. Kaikkien Team Finland -toimijoiden tavoitteena tulee olla Suomen ulospäin suuntautuneiden kansainvälistymistoimintojen ohella tukea uusien Suomeen suuntautuvien investointien edistämistä uuden liiketoiminnan, pääomien ja osaamisen saamiseksi Suomeen.

Toimenpiteet: Uudet kohderyhmät, erottautuminen, promootiotoiminnan terävöittäminen, investointien hankkiminen Suomeen, vaikuttaminen EU:n kautta

Promootiotoiminta:

- Kehitetään promootioon liittyvää toimintaa, ml. korkean tason vienninedistämismatkat, suunnitelmallisemmaksi, kohdistetummaksi, pitkäjänteisemmäksi ja vaikutuksiltaan mitattavammaksi. Käytetään vienninedistämismatkojen suunnittelussa ja toteutuksessa nykyistä laajemmin hyödyksi yrityskentän eri organisaatioiden panosta, esimerkkeinä startup-yritysten, luovien alojen yritysten sekä naisryttäjäien verkostot.
- Muutetaan nykyinen vienninedistämisen koordinaatio- ja ohjausryhmä (VEKO-ryhmä) UM:n ja TEM:n yhteispuheenjohdolla toimivaksi vienninedistämismatkojen kehittämisryhmäksi (VMK) tehtävänään mahdollisimman tehokkaan VKE-matkaohjelman sekä matkojen sisällön ja toteuttamistapojen kehittäminen.
- Tehdään suomalaista tarjontaa ja osaamista entistä tehokkaammin tunnetuksi maailmalla ulkomaanedustustojen ja Finpron sekä muiden toimijoiden yhteisesti toteuttamien road show -tapahtumien ym. kautta.
- Keskitetään promootiotoiminta erityisesti kehittyville markkinoille unohtamatta kuitenkin Euroopan lähimarkkinoiden merkitystä erityisesti pk-yrityksille. Pyritään saamaan vienninedistämistoimintaan jatkuvuutta mm. kannustamalla keskeisiä kohdemaita vastavierailuihin Suomeen, jolloin seminaarien ym. kautta on mahdollista laajentaa suomalaisten yritysten kontaktipintaa kyseisen maan päättäjiin ja yrityksiin.

Viestintä ja promootioverkostot:

- Viestitään Suomen tavoitteista nykyistä selkeämmin, yhdenmukaisemmin ja muista maista erottautuen. Kootaan yhtenäinen, tärkeimmät mielipidevaikuttajakeskukset kattava, nykyistä monipuolisemmin eri kohderyhmiin, ml. kuluttajiin ja mediaan vaikuttava kansallinen viestintäverkosto *Team Finland* -konseptin alle.
- Hyödynnetään viestinnässä entistä kattavammin suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan erityispiirteitä sekä kiinnostavia henkilöitä. Identifioidaan kohdemaisissa toimivat Suomen kannalta keskeiset mielipidevaikuttajat, alumnit sekä ulkosuomalaiset ja kytketään heidät samoin kuin Suomen kunniakonsulit kiinteämmin Suomen viestintä- ja promootioverkostoon.

Suomeen suuntautuvien investointien edistäminen:

- Laaditaan kansallinen investointien edistämisen strategia, joka tarkastelee laajalajaisesti elinkeinopolitiikkaa investointien tukena, ulkomaisiin investoijiin kohdistuvaa myynti- ja konsultointityötä sekä Suomea investointikohteena koskevan maakuuvan vahvistamista.

- Investointien edistämässä voidaan tarvittaessa huomioida Jorma Elorannan "Investointeja Suomeen" raportin suositukset soveltuvin osin.

Vaikuttaminen EU:n kautta:

- Panostetaan aktiivisesti ja aiempaa suunnitelmallisemmin Suomen etujen valvontaan EU:n taloudellisissa ulkosuhteissa kolmansien maiden regulaatioympäristön, kansainvälisen kaupan sopimusverkoston sekä WTO:n kehityksen osalta. Pyritään siihen, että EU priorisoi Suomen kaupallis-taloudellisten intressien kannalta ensisijaisia markkinoita ja maita. Laaditaan puolivuositteiset prioriteetit, joiden osalta vaikutetaan aktiivisesti EU-komissioon ja EU-jäsenmaihiin Suomen tavoitteiden edistämiseksi.
- Tehostetaan vaikuttamista EU:n kautta myös G-20:n kaltaisilla keskeisillä päätöksenteko- ja keskustelufoorumeilla, joissa Suomi ei ole välittömästi edustettuna.
- Otetaan vaikuttamistyön merkitys huomioon virkamiesten koulutuksessa ja perehdyttämisessä, tavoitteena vaikuttamisen johdonmukaisuus ja koordinointi.

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
p. 09 16001, 09 57811
f. 09 1602 2165
julkaisut@vnk.fi